

De economische crisis een goed excuus?

door Birgit de Bruijn en
Archana Mahabiersing

Afspraken moeten worden nagekomen, trouw aan het gegeven woord. Dit is de kern van het contractenrecht. In beginsel is er geen mogelijkheid om onder bindende afspraken uit te komen. In het huidige economische klimaat komt het echter steeds vaker voor dat één van partijen van de overeenkomst af wil, omdat niet langer voldaan kan worden aan de gemaakte verplichtingen. Kan een verslechterde financiële situatie door de economische crisis grond zijn om onder de contractuele verplichtingen uit te komen? Zou een beroep op overmacht of onvoorziene omstandigheden dan een uitkomst kunnen bieden?

OVERMACHT

Het niet houden aan het contract levert in beginsel een toerekenbare tekortkoming op, met schadeplechtigheid als gevolg, tenzij er sprake is van overmacht. Van overmacht is sprake als een contractpartij niet kan voldoen aan de gemaakte afspraken zonder dat dit zijn schuld is of voor zijn rekening komt. In dat geval vervalt de plicht tot schadevergoeding. Levert de kredietcrisis op enigerlei wijze overmacht op? De rechter heeft in zijn uitspraken vaker geoordeeld dat de veranderde marktomstandigheden of financieel onvermogen krachtens de verkeersopvattingen in beginsel voor eigen rekening komt. Een beroep op overmacht wegens de economische crisis heeft dan ook weinig kans van slagen.

ONVOORZIENE OMSTANDIGHEDEN

Van onvoorziene omstandigheden is sprake als zich na het sluiten van de overeenkomst omstandigheden voordoen waar partijen ten tijde van het sluiten van de overeenkomst niet in hebben voorzien. Daarnaast moeten partijen niet in de overeenkomst hebben voorzien in het risico dat de omstandigheid zich zal voordoen. Hierbij moet worden nagegaan van welke concrete veronderstellingen partijen zijn uitgegaan. Het kan namelijk zijn dat partijen de (risico's van de) omstandigheden stilzwijgend hebben verdisconteerd in de overeenkomst. Ten slotte wordt door de rechter bekeken in hoeverre de feiten objectief gezien voorzienbaar waren. Hoe onwaarschijnlijker het is dat een gebeurtenis zich voordoet, hoe groter de kans is dat een beroep op onvoorziene omstandigheden slaagt. Wanneer de onvoorziene omstandigheden zodanig zijn dat ongewijzigde instandhouding van de overeenkomst niet mag worden verwacht kan de rechter verzocht worden de overeenkomst te ontbinden of de contractvoorwaarden te wijzigen op grond van onvoorzienbare omstandigheden.

WAT OORDELT DE RECHTER?

Vanaf het intreden van de economische crisis in 2008 zijn er al meerdere zaken geweest waarin aanpassing of ontbinding van de overeenkomst wordt verzocht door de onvoorziene, gewijzigde economische situatie. In vrijwel alle gevallen wordt dit verzoek door de rechter afgewezen. De rechter is in het algemeen van mening dat alleen omstandigheden die echt exceptioneel zijn, als 'onvoorzien' zijn aan te merken. Het is een feit van algemene bekendheid dat de economie aan schommelingen onderhevig is. Periodes van economische voorspoed worden vroeg of laat afgewisseld door economisch mindere tijden. Als er sprake is van een economische crisis kan dan ook niet worden gesproken van een exceptionele situatie die onvoorzienbaar was ten tijde van het sluiten van de overeenkomst. Er moet in de meeste gevallen dus gewoon aan de verplichtingen uit de overeenkomst worden voldaan, hoe uiterst bezwaarlijk dit ook mag zijn voor een contractpartij.

Gratis telefonisch juridisch advies

Als extra service aan de lezers van SPORT PARTNER, houden juristen van Köster Advocaten na het verschijnen van elk artikel in deze serie telefonisch spreekuur. De lezer kan dan gratis een eerste advies inwinnen over uiteenlopende juridische kwesties. Het telefonisch spreekuur is op **donderdag 8 augustus 2013 tussen 13.00 en 19.00 uur**. Vragen naar Matthijs Ariëns, Margot Span of Hans Koets.

MOGELIJKHEDEN OM RISICO'S TE BEPERKEN

Nu een beroep op onvoorziene omstandigheden door de economische crisis vaak tevergeefs zal zijn, doen partijen er goed aan om bij het sluiten van de overeenkomst de risico's die gepaard gaan door schommelingen in de economie zo veel als mogelijk te beperken. Voorbeelden van bepalingen met een dergelijke functie zijn:

Hardship-clausule

Een hardship-clausule is een bepaling in het contract waarin situaties worden omschreven die zich na het sluiten van de overeenkomst kunnen voordoen die de verplichtingen van één van partijen substantieel zwaarder maken (bijvoorbeeld op financieel gebied). Als die situaties zich voordoen kan in deze clausule worden opgenomen dat opnieuw moet worden onderhandeld over de overeenkomst.

Financieringsvoorbehoud

Een financieringsvoorbehoud houdt in dat de overeenkomst wordt aangegaan voor zover de financiering wordt verkregen of juist dat de overeenkomst kan worden ontbonden als de financiering uiteindelijk niet wordt verkregen.

Prijsherzieningsclausule

In een prijsherzieningsclausule kan worden vastgelegd wat er gebeurt met de overeengekomen prijzen als er tussentijds (substantiële) wijzigingen in de kosten optreden.

Mocht u nader advies wensen over de wijze waarop u uw contractrisico's kunt beperken, dan kunt u zich wenden tot Birgit de Bruijn of Archana Mahabiersing via telefoonnummer 023-5125025 of e-mail debruijn@kad.nl en mahabiersing@kad.nl, of tot één van onze andere specialisten op het gebied van contractenrecht.

Birgit de Bruijn

Archana Mahabiersing

Over Köster Advocaten

Deze serie artikelen wordt verzorgd door juristen van Köster Advocaten, gevestigd in Haarlem. Köster Advocaten is een middelgroot advocatenkantoor dat onder andere werkzaam is voor diverse Nederlandse merkhouders, licentiehouders en distributeurs van vooraanstaande sport- en modemerken. Daarnaast heeft het kantoor relaties in de sport- en moderetail. De aanwezige expertise is gefocust op vrijwel alle aspecten van de zakelijke dienstverlening aan bedrijven. Köster Advocaten begeeft zich onder meer op de volgende terreinen: arbeidsrecht, huurrecht, contractenrecht, intellectuele eigendom (merken- en auteursrecht), faillissementsrecht en procesrecht.

Info: Köster Advocaten, Haarlem, 023-5125025, www.kadv.nl